

Háber Hajnalka, Hoffmann Imre, Tóth László, Cimer Zsolt

A VÍZÜGYI ÁGAZATI TOVÁBBKÉPZÉS KIALAKÍTÁSA ÉS MŰKÖDTETÉSE III.

Absztrakt

A sorozatunk utolsó cikkében a továbbképzéssel kapcsolatos tapasztalatokra reflektálva jelölünk ki további fejlesztési irányokat. A vízpolitika stratégiai jelentőségét ültetjük át a képzésfejlesztés területére, meghatározva a legfőbb célokat, a kompetenciaközpontúság és digitalizáltság jegyében.

Kulcsszavak: kompetenciaközpontúság, online képzés, vezetőképzés, vízpolitika, jövőkép

DEVELOPMENT AND OPERATION OF IN-SERVICE TRAINING IN THE WATER SECTOR I.

Abstract

In the third and final article of our article series, we reflect on the experiences so far and identify further directions for development. We are transferring the strategic importance of water policy to the field of training development, defining the main goals in the spirit of competence focus and digitization.

Keywords: competence focus, online training, leadership training, water policy, vision

1. BEVEZETÉS

A cikksorozat megírásával arra vállalkoztunk, hogy a humánerőforrás fenntartható fejlesztés szempontú képzésének jelentőségét a vízügyi ágazati továbbképzés létjogosultsága szempontjából hangsúlyozzuk.

A három részből álló cikksorozat első részében a vízügyi ágazati továbbképzési rendszer kialakításának jogszabályi hátterét ismertettük, a Nemzeti Vízzstratégia irányelveinek oktatással szemben támasztott elvárásain kívül.

A második részben a továbbképzési rendszer képzési típusait, illetve a 2018-as és 2019-es év tapasztalatait összegeztük, rávilágítva az előnyökre, fejlesztési javaslatokat megfogalmazva a jelentkező nehézségek, esetleges hiányosságok alapján.

A harmadik és egyben utolsó cikkben a további lehetőségeket, tényleges fejlesztési javaslatokat fogalmazunk meg, az idei év speciális gyakorlatát is a vizsgálat középpontjába állítva. A vízpolitika, a víz nemzetközi és hazai jelentőségén keresztül hívja fel a figyelmet a vízügyi képzés fejlesztésének fontosságára.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szabályozása alapján, a vízügyi igazgatási szerveknél foglalkoztatott közalkalmazottak továbbképzésével kapcsolatos feladatok, a vízügyi továbbképzési rendszer működtetése a vízügyi igazgatási szerveknél foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának különös szabályairól szóló 391/2017. (XII.13) Korm.rendeletben (a továbbiakban: Kormányrendelet) foglalt rendelkezések alkalmazásával teljesül. Az NKE szerepvállalása a fejlesztési folyamatban jelentős. A Kormányrendeletben szabályozott minősítési eljárás on kell megfeleltetni és engedélyeztetni a benyújtott programokat. A programok szakszerű elismertetését a minőségirányítási szabályzat determinálja. A kézikönyv tartalmazza a továbbképzés tervezésének, fejlesztésének, szervezésének, végrehajtásának és ellenőrzésének eljárásait. A minősítési eljárás követelményeinek megfelelő, minőségtanúsított, továbbképzési pontértékkel bíró képzési programok, melyek önálló tanulási vagy tananyagegységekből állnak, lehetővé teszik a képzés kimeneti követelményének teljesítéséhez szükséges ismeretek, valamint gyakorlatok

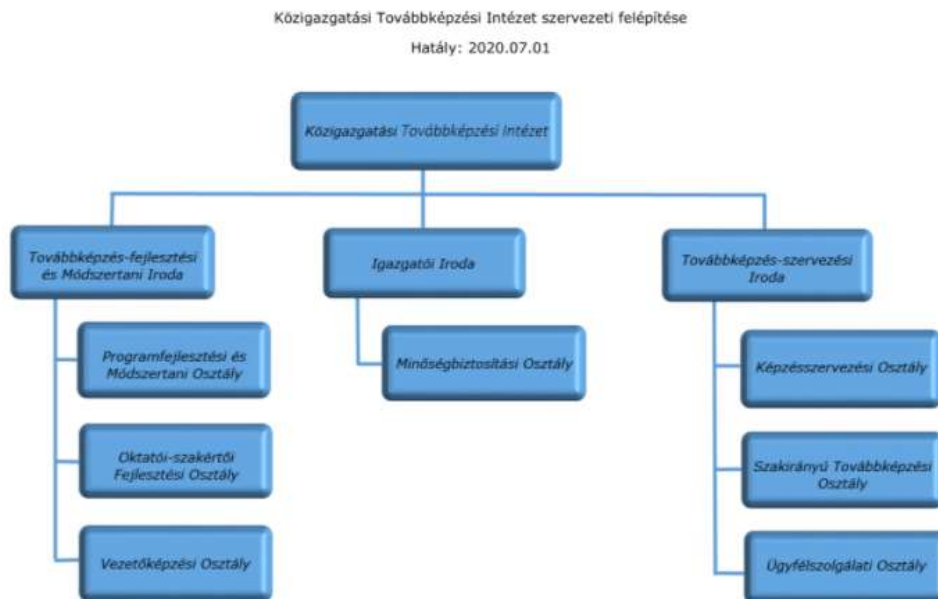

elsajátítását. A fent említett programok célja, a továbbképzés égisze alatt a munkavégzésen kívüli fejlesztés. A minősítési eljárás a Rendészeti Vezetőképzési Továbbképzési és Vizsgaportál (továbbiakban: RVTV) rendszerében történik. A felületen a szakmai tartalom meghatározása mellett az órarendi ütemezést is fel kell tölteni, minden a minőségi oktatás biztosításához szükséges feltételrendszer (továbbképzésben résztvevők minimum és maximum létszáma, oktató személye, eszközigény stb.) meghatározás mellett. A kitöltést követően az adatlaphoz a továbbképzési programért felelős vezető nyilatkozatát is mellékelni kell, hitelt érdemlően, hogy a nyilvántartásba vételhez hozzájárul, engedélyezi. A teljes dokumentáció részét képezi a képző intézmény nyilvántartásba vételi határozata is, melyet az Oktatási Hivatal állított ki. [1]

A képzési típusokat, azok előnyeit és hátrányait korábbi cikkünkben részletesen tárgyaltuk és az elmúlt két továbbképzési év tapasztalatait is összefoglalóan bemutattuk. Az első év a tapasztalás, és a képzésszervezés, minősítés szempontjából is a tanulás éve volt. Az együttműködés két jó gyakorlat mindennapi használatát tette indokolttá. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem (továbbiakban: Egyetem) és az Országos Vízügyi Főigazgatóság (továbbiakban: OVF) között megvalósult együttműködés kettős minősítési rendszert hívott életre a 2018-as évben. Az első fejlesztéseket a Közigazgatási Továbbképzési Intézet (továbbiakban: KTI) hatékony közreműködésével hajtotta végre a Víz tudományi Kar (továbbiakban: VTK) továbbképzésért felelős humánállománya. A KTI szakmai tapasztalatai és a minősítési eljárása után került újbóli minősítésre az RVTV felületén az elkészült képzési program, ami az Egyetem probono¹ rendszerén keresztül is elérhető. A KTI által minősített programok egyszerűsített minősítési eljárás formájában elérhetővé váltak az OVF továbbképzésben érintett humánerőforrása számára is.

Az Egyetemen a minőségirányítási feladatokat az NKE szervezeti keretein belül működő KTI Minőségbiztosítási Osztálya (továbbiakban: MO) látja el. A szervezeti egység organogramjából (1. ábra) is jól látható, hogy milyen többlépcsős feladatellátást szükséges egy-egy képzésfejlesztési eljárásnál alkalmazni. [2]

¹ A ProBono rendszer egy digitális tanítási-tanulási portál, mely az ország köztisztviselőinek nyújt széleskörű szolgáltatásokat szakmai ismereteik bővítésére.

1. ábra: KTI organogram

A fejlesztés, a minősítés és képzésszervezés külön szervezeti egység keretei között valósul meg. Az első évben a fenti szervezeti építkezéshez illeszkedve kezdeményezte a VTK a fejlesztéseket, az OVF által meghatározott paraméterek mellett, prioritizálva az elsődlegesen fejlesztendő szakmai területeket (1. Árvízvédelem, 2. Vízgazdálkodás és részben a 3. Nemzeti Vízstratégia). Párhuzamosan folytak a munkálatok a szakanyag szerkesztéseket illetően, a minősítési eljárással és mindeközben az e-learning tananyagok fejlesztésének technikai kivitelezése mellett, a felkért szakértők hatékony munkájával.

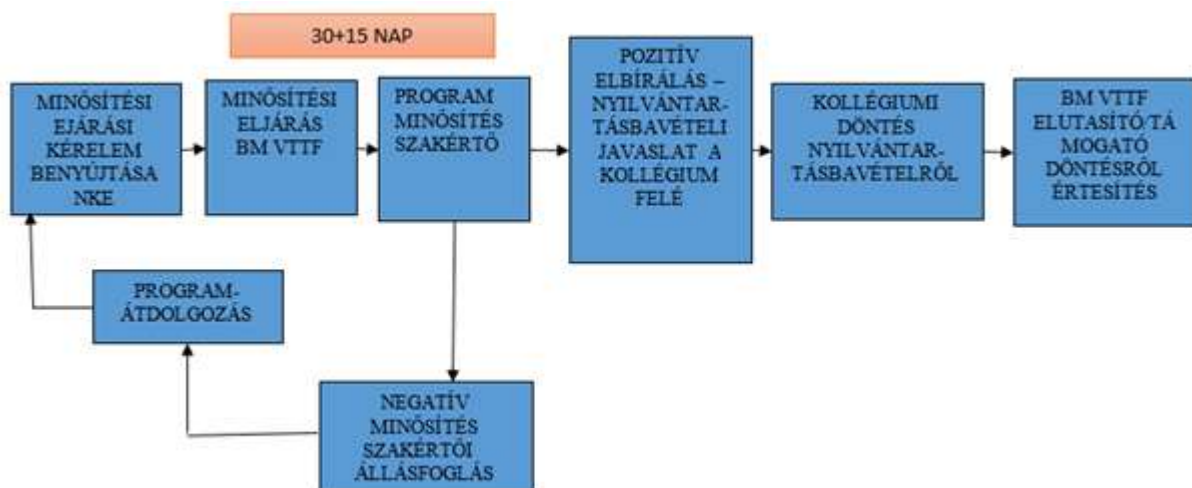
2. PROGRAM MINŐSÍTÉS(I) TAPASZTALATOK

A 2019-es évtől a fent említett komplex továbbképzés fejlesztési, minősítési és szervezési feladatok a VTK hatáskörébe tartoznak. Kiválasztásra kerültek a soron következő fejlesztendő szakmai területek. A szakmai háttéranyagok elkészítése időben kereteket adott, és ad a konkrét fejlesztési folyamatnak, de a képzési kínálat bővítése érdekében gyakorlatias jelenléti

képzéseket minősítettünk az RVTV felületén, megfelelően a Belügyminisztérium Vezetőképzési Továbbképzési és Tudományszervezési Főosztály (továbbiakban: BM VTTF) minősítési eljárásban foglalt szakmai és formai elvárásainak. A Főosztály felelős a szakértői vélemény figyelembevételével a megfelelő minősítésű továbbképzési program továbbképzési programjegyzékbe történő felvételéért, a formailag nem megfelelő program esetén a hiánypótlás jelzéséért- kezeléséért, a Kollégium döntése alapján a nyilvántartásba vételért, továbbá az NKE részéről beérkező kérelem esetén a korábban benyújtott képzési program passzivalásáért.

Az alkalmazott minősítési eljárást a 2. folyamatábrára összegezi.

3. ábra: Programminősítési eljárás

(saját szerkesztés)

A 2019-es továbbképzési év további tapasztalatokat hozott, melyek körvonalazták a fejlesztési irányokat. A további e-learning fejlesztések mellett, törekedtünk minél szélesebb kör részére bővíteni a képzési kínálatot. Megvalósult jelenléti formában kettő vezetőképző tréning, a kompetenciafejlesztés jegyében. A vezetőképzés prioritásként kezelendő, mert a burn out, a kiégés egyre inkább mindennapos jelenség a fenti célcsoport körében.

Az "Érzelmi intelligencia tréning" vezetőknek 2*8 órában került megszervezésre, egy alkalommal a vízügyi igazgatóság felsővezetői részére. A viselkedés meghatározásában nagy jelentőséggel bír az érzelmi intelligencia (továbbiakban. EQ), mint számos kompetencia, képesség együttese. Amennyiben leginkább meg szeretnénk érteni, az empátia képességével tudjuk párhuzamba állítani. Vezetőként, de munkavállalóként is fontos, hogy fel tudjuk mérni a másik fél gondolkodását, viselkedését, a minél hatékonyabb munkavégzés, együttműködés érdekében. A munkahelyi közegben fokozottan nagy figyelmet szükséges fordítani a stresszkezelésre, a viselkedés – hangulat kontrollálására. Ebben nyújt segítséget a mood management, az érzelmi menedzsment. [3] A jelenléti képzés lehetőséget teremtett a vezetők részére az out door tréning által biztosított szellemi eszmecesterére, információ átadásra, de felső vezetők lévén, megfogalmazódott az igény, javaslat, hogy az online alkalmazások biztosítása kivitelezhetőbb, a hatékony munkavégzést szem előtt tartva történjen.

2018-ban minősített 4 jelenléti képzést, 2019-ben 14 jelenléti képzés követte, majd 2020 a tervezésektől eltérően a Covid-19 járványügyi helyzetre tekintettel változtatásokat követelt a képzésfejlesztés minden területén. Két program került minősítésre, de jelenléti formában nem valósulhattak meg. A speciális körülmények még inkább megerősítették, az e-learning tananyagok létjogosultságát, a digitalizált tudásátadás fontosságát. Egyszerűsített minősítési eljárással 16 képzést adtunk át a probono rendszeréből, biztosítva így a megfelelő kínálatot a már meglévő és elérhető tananyagokon felül.

Az egyén, a karrier, a tudás és a teljesítmény a szervezetben (12/KTK/2020/101); A nemet mondás művészete- Mikor mondj nemet és hogyan? (12/KTK/2020/102); A költségvetési szervek ellenőrzése - a kontrollok szerepe a költségvetési szervek céljainak elérésében. (12/KTK/2020/103); Fejleszted vagy működteted? Válassz: agilis vagy lean? (12/KTK/2020/104); Intuíció, vagy racionalitás? A döntéshozatal pszichológiája. (12/KTK/2020/105) ; Hitelesség hierarchia nélkül - a blockchain. (12/KTK/2020/107) című KTK programok minősített moodle e-learning tananyagok, a vezetői továbbképzés részeként. A fenti tananyagok 50 pontot biztosítanak tárgyévben a vezetőképzési kötelezettséggel érintett munkakörben foglalkoztatott vízügyi közalkalmazottak részére.

A teljes KTK képzési kínálatot a 3. ábra mutatja be. [4]

Program kódja	Program címe	Pont	Vizsga
12/KTK/2020/1	Alapfokú angol nyelvi képzés - Kommunikáció külföldi partnerekkel	1	Igen
12/KTK/2020/10	Középfokú angol nyelvi képzés - Önkormányzati ügykezelés	10	Igen
12/KTK/2020/101	Az egyén, a karrier, a tudás és a teljesítmény a szervezetben	8	Igen
12/KTK/2020/102	A nemet mondás művészete- Mikor mondj nemet és hogyan?	16	Nem
12/KTK/2020/103	A költségvetési szervek ellenőrzése - a kontrollok szerepe a költségvetési szervek céljainak elérésében.	8	Nem
12/KTK/2020/104	Fejleszted vagy működteted? Válassz: agilis vagy lean?	5	Nem
12/KTK/2020/105	Intuíció, vagy racionalitás? A döntéshozatal pszichológiája.	9	Nem
12/KTK/2020/107	Hitelesség hierarchia nélkül -a blockchain.	4	Nem
12/KTK/2020/11	Középfokú német nyelvi képzés - Önkormányzati ügykezelés	10	Igen
12/KTK/2020/12	Középfokú német nyelvi képzés - Partnervárosi kapcsolattartás	10	Igen
12/KTK/2020/2	Alapfokú angol nyelvi képzés - Ügyintézői feladatok	15	Igen
12/KTK/2020/4	Alapfokú német nyelvi képzés - E-mail írás	10	Igen
12/KTK/2020/5	Európai Unió német szaknyelv középfokon	30	Igen
12/KTK/2020/6	Felsőfokú angol nyelvi képzés - 21. századi társadalmi problémák és emberi jogok	15	Igen
12/KTK/2020/7	Középfokú angol nyelvi képzés - Írott hivatalos kommunikáció	15	Igen
12/KTK/2020/9	Középfokú angol nyelvi képzés - Jogi szaknyelv	15	Igen

4. ábra: 2020. évi KTK minősített e-learning programok

(saját szerkesztés)

A fentiekén kívül a további, már kiajánlott, RVTV felületre feltöltött programok is elérhetőek a továbbképzésre kötelezettek számára, de a tényleges részvételi adatokat az év végén az OVF Továbbképzési Osztálya küldi meg tájékoztatásul az Egyetem részére. A képzésszervezés ezen része a fenti szervezeti egység hatáskörébe tartozik. Jelenleg 20 minősített továbbképzési program, 4 minősített vezetőképzés és összesen 45 KTK minősített e-learning program közül tudnak a felsőfokú végzettségű és vezetői munkakört betöltő vízügyi ágazat közalkalmazottjai választani.

A szakterülettel történt egyeztetést követően tovább realizálódtak a további fejlesztési irányok. A szakmai tudományos érdekeltség alapján a Vízrendezés-belvízvédelem-területi

vízgyógyászat; Vízfajz/Hidrologiai; Környezeti kármentesítés, vízminőség kárelhárítás és Geodéziai szakanyagok alapján további e-learning tananyagok biztosítása a soron következő feladatunk. A 2019-ben zárult 3 e-learning fejlesztés (Árvízvédelmi ismeretek; Vízfajzgyógyászat; Nemzetközi Vízstratégia) képzési eredményei és a szakmai visszajelzések alapján, a levont következtetés, hogy kisebb, több egységre tagolódó e-learning anyag kialakítása a cél. Az idei évben, így a két nagyobb terjedelmű képzési anyag (Árvízvédelmi ismeretek és Vízfajzgyógyászat) megbontásra kerül, a könnyebb felhasználhatóság, érthetőség érdekében és szélesebb munkaköri réteg számára válik ezáltal elérhetővé. A folyamatban lévő további fejlesztések is ezt az elvet követve folytatódnak. Így az idei évben további 9 e-learning moodle e-learning képzési programot tudunk minősíteni, illetve további egy teljesen új, hat szakanyagból álló képzési programot a Vízdiplomácia, Nemzetközi vízpolitika témakörében.

A nemzetközi vízpolitika jelentősége felértékelődött. A globális kihívásként jelentkező vízfajzgyógyászat érintő „kevés” kontra „sok” víz problémái kihívást jelentenek a társadalom és a gazdaság számára is. A nemzetközi vízpolitikai és vízdiplomácia a nemzetközi vízügyi együttműködési kihívások kezelésére hívja fel a figyelmet, érintve a globális és vízgyűjtő szintű nemzetközi együttműködés valamennyi lényeges politikai, intézményi, jogi és diplomáciai aspektusát. A fenti ismeretekre tér ki az alaptól – vízpolitika fogalma; kialakulása; területei; intézményi keretei; vízjogi kérdések - egészen a pénzügyi intézmények vízpolitikai tevékenységéig az új e-learning tananyagfejlesztés. Angol és magyar nyelven is elérhető lesz a tananyag. A vízügyi szektoron belül mind nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani a fenntarthatóság jegyében az oktatásfejlesztésre. Az UNESCO, az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete által működtetett Nemzetközi Hidrológiai Program is ezt a célt hivatott szolgálni. Jelenleg a 8. munkaciklus (2014-2021) tart, ahol a hidrológiai tudomány területén született eredmények adaptálásával, támogatja a nemzetközi oktatási intézmények tevékenységének fejlesztését.

3. STRATÉGIA A JÖVŐRE

Az idei év bizonyította, hogy társadalmi, gazdasági és az oktatási rendszer rugalmasságát megkívánja egy-egy nem várt esemény, ami világszinten jelentkezik, és kihatással van minden egyén életére. Az egészségügyi óvintézkedések az NKE és így a továbbképzés szervezési kereteit is lehatárolták. A digitalizált oktatás létjogosultsága egyre kevésbé megkérdőjelezhető. Online képzések biztosításában, kivitelezésében kell gondolkoznunk, előre tekintenünk a jövőre. Az Egyetem alap-, és mesterszakos képzései során a tavaszi szemeszterben a távoktatás jól működött, hatékonyan alkalmazták a hallgatók és az oktatók is a rendelkezésre álló online fórumokat a képzés eredményes megvalósításához. Az Egyetemen bevezetett Microsoft Teams (továbbiakban: MST) a videókonferencia egy eszköze, mely online értekezletek és megbeszélésekre alkalmas platform. A szoftver telepítésével a képzés effektíve személyes jelenlét nélkül is megvalósítható, de mégis „jelenléti” képzésként. A gyakorlati alkalmazás igazolta hatékonyságát, így a következő tervezési időszakban javaslattal élünk az OVF felé a rendszer módszertani alkalmazására, hogy a továbbképzés mind inkább igazodhasson a kor elvárásaihoz. Cél, hogy a Kormányrendeletben meghatározott feltételeknek az NKE oktatásfejlesztési tevékenysége maximálisan megfeleljen, a képzési kínálat biztosításával a képzésre kötelezettek a szükséges képzési pontokat ütemezetten szerezzék meg. A jelenléti és e-learning képzéseken túl, közelíteni szükséges egymáshoz az informatikai technológiákat, hogy átjárhatóságot biztosítsunk a rendelkezésre álló tudományos platformok között. Az Egyetem Tudásportálja színes tudományos ismeretanyagot biztosít a felhasználói számára. A fentebb említett Vizsgadálkodási ismeretek [6] és Árvízvédelmi ismeretek [7] című tananyaghoz készült jegyzet is elérhető.

A jövő tervezésekor kompetencialapú oktatásszervezésben szükséges gondolkodnunk. Előnyben kell részesítenünk a távoktatás különböző alternatíváit, a blended-learning, illetve az e-learning képzési formákat, melyek a kontakt jelenléti képzésnél rugalmasabb képzéstípusok. A digitális eszközök, kommunikációs technológia által biztosított tanulási- tanítási formák, egyszerre biztosítanak tér- és időbeli rugalmasságot a felhasználók részére. Hatékony

ismeretátadási módszerek. Tutori segítséggel a tanulási folyamat hatékonysága mind inkább növelhető.

A jelenléti képzések tervezésekor több szempontot is figyelembe kell vennünk. A gyakorlat orientáltabb, szakspecifikus képzések fejlesztésekor eredményesebb lehet a kiscsoportos tanulási folyamat biztosítása, kreatív kompetenciafejlesztő oktatási módszerek adaptálásával. Az elméleti ismeretanyag bővítésének, mind gyakorlat közelebb alkalmazására kell törekedni. Szem előtt kell tartanunk, hogy 12 vízügyi igazgatóság és az OVF felsőfokú végzettséggel rendelkező személyi állománya részére kell színes képzési kínálatot biztosítanunk és ezeket a képzéseket, elérhetővé kell tennünk. Az elérhetőség jelen esetben földrajzi szempontból nagy jelentőséggel bír. Baja, a VTK székhelye nem mindegyik igazgatóság számára optimális megoldás, így érdemes az oktató célcsoporthoz történő eljutását biztosítanunk.

A képzés további eredményességének megteremtését, innovatív fejlesztési irányainak pontos meghatározásosát a kompetencialapú képzéstervezés kialakításában látjuk. Így az emberi erőforrással történő gazdálkodás tudatosan alakítható. Három lépcsős modell teszi mindezt lehetővé:

1. a bementi kompetenciák meghatározása szakterületnek megfelelően, vízügyi igazgatóságokra lebontva;
2. meglévő kompetenciák fejlesztési irányainak kijelölése;
3. képzésfejlesztés, mint a visszacsatolás eszközzrendszere.

A fenti modell alkalmazásával - együttműködve az OVF Továbbképzési Főosztályával és Humánpolitikai Osztállyal – a kötelező továbbképzési rendszer az egyén igényeihez igazodó képzési kínálatot biztosít.

A kompetenciamérésekhez illeszkedő teljesítményértékelési rendszer működtetésével visszacsatolás biztosítható a képző intézmény részére a jövőbeni képzésfejlesztés irányok – az egyes munkakörhöz tartozó fejlesztendő kompetenciák – kialakításának érdekében.

FELHASZNÁLT IRODALOM

[1] 391/2017. (XII.13.) Korm. rendelet a vízügyi igazgatási szerveknél foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának különös szabályairól

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1700391.KOR>

(A letöltés ideje: 2020.09.01.)

[2] <https://kti.uni-nke.hu/szervezet/organogram> (letöltés ideje: 2020. 09.01.)

[3] Adele B. Lynn - Janele R. Lynn: Érzelmi intelligencia gyakorlógyűjtemény. Z-Press Kiadó. 1-3.,13.

[4] <https://ovf.bmkszf.hu/#!ktk-programs> (letöltés ideje: 2020.10.01.)

[5] <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/water/ihp/about-ihp/> (letöltés ideje: 2020. 09. 04.)

[6] <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13477/Vizgazdalkodas.pdf?sequence=1> (letöltés ideje: 2020.10.03.)

[7] <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/13490/Arvizvedelem.pdf;jsessionid=0102625C17197D9C416F06D3ED3C4056?sequence=1> (letöltés ideje: 2020.10.03.)

Háber Hajnalka

Nemzeti Közszerológiai Egyetem Vízstudományi Kar

haber.hajnalka @uni-nke.hu

orcid azonosító: 0000-0002-1455-582X

Dr. Hoffmann Imre címzetes egyetemi tanár

Nemzeti Közszerológati Egyetem Vízstudományi Kar

orcid azonosító:0000-0002-8886-3446

Tóth László adjunktus

Nemzeti Közszerológati Egyetem

toth.laszlo@uni-nke.hu

orcid azonosító: 0000-0002-7258-2578

Cimer Zsolt egyetemi docens

Nemzeti Közszerológati Egyetem Vízstudományi Kar

cimer.zsolt@uni-nke.hu

orcid azonosító: 0000-0001-6244-0077